

De la d. sau ori în septemna

Joia si Domineca.

Postea pentru d. sau.

pe an integru . . . 10. s. v. a.

• Junatare a . . . 5. s. v. a.

• trei lano . . . 3. s. v. a.

Postea Romanii si de Statistia

pe an integru . . . 14. s. v. a.

• Junatare . . . 7. s. v. a.

• trei lano . . . 3. s. v. a.

ROMANIA.

DIURNAL POLITICU SI LITERARU.

REVISTA POLITICA.

Pesta 12, martiu 1865.

Cu dorere si compatiere fratiesca avem să constatuim că scrierile electrice despre versarea rurilor în Romania, s'au adveruit. Diurnalul nemtescu din Bucuresci ni aduce tristă desclerare a catastrofei. Cea mai mare parte a Bucuresciului stă în apa, anume Gismegiului în cercuitul său, suburbiile Isavru, Dulcescu și Po d'n Calici, au fost totu inundate de riuul Dembovitza. Guvernul luase masure spre întempnarea acestei catastrofe, — carea de altminteră usitor se-au potut prevedei, — dar acele nu fuseră de ajuns, stavilele din susu de capitale n'au fostu destulu de tari ca să potă sustine furia elementală, și se răpura ca și în amulu trecut. Diurnalul amintitu spune că medicolele de scapare lipși și mai totulu, nefiindu lăsa a fura de două gondole a le dnu Ioanu Otteselianski; era gindimari (Usari) calari servii mai multu a imitari spaima bietiloru omeni decâtu spre a intrade mana de ajutoru, ba unii da cu bicuili în publiculu adunatu pentru încercările acestu-ia de a trece peste punte ca să curga într' ajutoruulu celoru nefecitrici. Guvernulu rom. trebuie se infunde pe asemenea servitorii salbaticii săi de nu l'as potu, atunci să-și tranșita în Meclenburg, unde așoi călăi să-și potă implini poftă fura a peth onora Romaniei. — Comunicatiunea posteloru e intrupta în tota țiera, e-ă-ec precum înconștințize desapele electrice, rurile au esutu d'n albielu lora și mai tota țiera e inundata. Calamitatei acestă țiemă de la 13 pana 15 s'ăra la țora, precum și începă a se căuta. Danule voru în neclămint și mai mult decâtu în amulu tr. e-ă-ec estempu stricături sunt generalu precuțanu se au marginea nuanți la Capitale.

La noi încă e-ă-ă temere de o inundare, dar frica e-ă-ă n'euă de pre muniti se va potă repede a despartu, după ceam de vre de diece dieci avem ună frigă sibiriană, și rău chiaru intru începutulu primaverii.

Octobrii noștri comencia d'n s'abra electriză d'n nr. tr. ruptură negociatiorulu între Romani și Serbi la congresulu de Carlovitza. Nu potemu săci încă motivele pentru cari mitropolitulu romanu cu cătă-va barbati de încerdere mai remăsere a dnu în Carlovitza; nu credem înse ca rezultatulu acestei dieci să fi potutu neutraliza celele intemplate, ba sentem convinsi, ca mai înainte, că deslegarea cesfinitu pendintu nuanți prin congresulu guvernulu se va potă face, după ce de la fratietate si conștința colegiarilor serbi nu e, precum încă e-ă-ă, noșica de speratu. Incidintele cu expectatiuneri lui Ciarnovicici și ruptură finale se pară a justifiă opiniunea celoru ce disese d'n capulu locuții că Romanii faceă mai bine a nu se duce la loculu congresulu serbescu, unde intru adveru după despartirea canonică a țierarilor lora nu mai avăcă ce căuta. Ată-ă-ă, și mai sent unii, barbati auctoritate intru Romania, cari diu că Romanii să se blicure că scapa cu pielea sanțosa de fratii cei de sciau, și să se mulțimesca de atăta, adevă de a fi scapatu, noi înse precum majoritatea Romanimeii resp. sustinemu dreptulu ce are țierarulu romanu, de a pretinde partea sa materială, după se bine se știe, că la averile esteriore au concursu și creștinții rom. și apoi nesimțim să va să călească și chină prin care se va potă erue cătulu ce se curve floru d'n averile comuni. Romanii nu erue mila de la cei ce au primit de la ei, ci pretindu partea ce li se cuvine.

— D'n politica țierara putim ave de înregistratu asta dată; nouătea cea mai însemnată e scirea împarțesita de diurnalulu „Monde” (Lumea) afirmata si de Cardinalulu Bonnehoe, despre depărtarea santului Parinte d'n Roma a întreprinde candu esutulu. Sr. aru începe a se cară d'n eternă estare. Se adauge că poterie au și începutu a rivaliza

intru ospitalitatea oferita Ponteficului, Austria l'ar imbiă cu Ragusa, Spania cu insulele Baleare ce se fuga de Italianii și cei cuștelctici și frati de sange la țierari, neci erdremu că va mai ambula colindandu ci va remană întiepteliese în Roma, unde va fi scututu de ori ce ru și stinatu de poporul ce seie acheriu imaltă-ă pusetine și splendoru, ba chiaru poterea ce împunutu Italiei Ponteficatul.

Ros'la de Munte 8. mart. 1865.

Cetindu în Concordia nr. 14. e. o faima primita în colonelae sale după „Ion,” și tota aceea faima în Gazeta, precum die după diurnalele Vienei, cumca în băle de la Abrudu, numite Ișbita și Lungesci, cu începutulu lunei lui fauru s'aru fi gastu ca la unu centemariu de aur. Acesta faima ni se pare că e-ă-ă diurnalele Vienei au lănu-o totu d'n Ion, că acestu diurnalul are aici în Transilvania unu correspundente, pe care lu remănera după cum inu-și ni-au scriu cu unu exemplariu gratis, acestu omu scrie despre noi căte verdi și uscate, prefăcute și scolate după cumu e vine. Spre a informă publiculu cetitoriu despre adevăratea stare a țierarilor, precum și de unele conștințize triste amate d'n schimbatulu așulu veiu descrie totu după cumu potese dreptate și adevăru. — S'au aflatu cu adevăratu înse nu în Abrudu unde nici că estatu băi ci în Rosia în băia de la Lungesci ca la 45 die; pentru dieci și cinci punți de aur, în lună lui fauru, e-ă-ă, în care băte țiera ca la 300 de oameni, precuțu acestu aur s'au împartitu între dieci și cincisute cetitori, d'n care unu a capatu cei de 2 părți cum pana la 80 galb. înse quid hoc ad tantum situm, fiindu căi unu cu partu mai putine de abid au capetatu 10 pana în 12 galb. apoi este de însemnată că de 2 ani au lucratu totu în aceeași băie pomenești 300 de omeni fără să li se fie rebeneficatu prin fortuna nice înclămintele, apoi despre băia Ișbita potu au vianu correspundentele lui Hon, că băia cu numulu Ișbita nici că estatu în muntii noștri ci unu predin ala stăbuli Buciumu — Nu nequ că mare fă bucurii celoră care ațara acele aur, dară fiindu că nici o bucurie nu este statornică pe pamentu asu și a lora se intorse peste o lună în intristare, pe candu gatasera cei mai multu ce au fostu capetatu, dară intristarea fi comună și peste cei ce n'au capetatu, pentru că după aștă-va veni unu Domnu de la oficiulu perceptoralu d'n Abrudu cu o eăta de miliția provecudu pe cea mai mare parte a proprietariilor de băi ce să plătăsca o restanția de urburu (frone) d'n anul 1857. candu nu sciu d'n a cui intieptiune au urmatu o ordinațiune daunosa, si acțiune de totu ruitorita pentru baias, că adevă în pomentulu anu în vreo cătă-va lunu ni la unu oficiu buxhorale nu s'au țesau urbură (frone). Acestă restanția, anume camalundu de la unu locu, se scote cu esecutiune militară, despre care bietulu baiasii nici că au vianu, înse candu plătesci ce scii că ai mancatu te intristă d'ă nu tare, înse intristare e indoita candu ti pica sila, și în dia' romanului candu se pune pe tundra cătu o să o dai o să i rupi unu frustur. Vei dice d'ă că cumu pote fi așa unu oficiu buxhorale unu țesau urbură unu diu celu d'n d'insore corătu de advocatulu seu, și intratulu cum ai devenitu aici la închisorile forte lesne raspune aici, în cătu să fiu fostu oru inea asiu fi nemerit, că-ă doi inși m'au adu — chiaru asid lesne s'au intemplantu și cu noi că d'ăca vine soldatulu în casa, cătu să implinesci totu. — Acumă d'ăca descriu obștințiele ce s'au intemplantu în pomentulu anu și a canoă trite urmaru le infierim asta-di. Aici unu fostu și este acelu nr obștie în cătu multu duce la schimbare unu quantu de aur si die; acestu aur

este a lui Stanu Petru, ștu altu nume, cum e plăce, canerariulu scrie în protocolu, ei cēra și mēsură aurulu, apoi e-ă-ă d'ă pretin. Așid și în temputulu pomentulu au dudu unii auru la banari d'n Alba-Julia, alții la Zlată, alții în Abrudu, ba unii chiaru și în Viena, au scriu unii aurulu pe de aceia cari traiescu în Rosia, Abrudu și Buciumu, dară nici că sciu unii unde să-ă-ă Alba-Julia, cu atăta mai putinu Viena, urbură aurulu schimbatu, aș o tragu de pe cela care e scriu, în daru die elu: nu amu schimbatu, nici că amu amblatu pe acolu, și se raspunde: trebuș se plătesci că tu ești scriu, e-ă-ă de cētru te ese și cu unu domnu cēru pentru că vinu în conștințiază și unele nume care nu esutu, precum Posdori, si numele moru cērori de Ros'la, se mai ația cēte o postiuune unde e scriu unu nume care la-ports 4 grub 6 inși, precum de esempu e scriu că Gruber Jānos are de a plăt o suma de 30 fl. v. a. scimția acolu nu e aretat că care v. a. scriu Jānos, și a cui. Așid fiindu cu nume scatură 4 inși, dom. comitariu escutoru s'au căleca cea mai drēptă, ca sumă prescria să plătēca tot 4. Așid potă aduce esemple de aceste ne numerate care nu e-ă-ă mi le-au spusu atatu, ci inu-și ni-le-amu vedutu cu ochii, ba și aiferita, dară le lasu că esempla sunt odioasa. Unulu totu si cu buna voință domniiloru lectori lu voiu memora. Unulu su produsu unu actulu oficioș de la canar's imperiațea a Abrudului, cumca densulu a schimbatu în tempulu acela 92 de pieste și 4 denari pentru care densulu aur avē de a plăt 31 fl. v. a., caru-ă i disa Dom. comitariu că la noi e scriu să plătēci 27 fl. 30 cr. — d'ăca au diu totu acela, că la Alba-Julia la banariă nu amu schimbatu nici odată, în daru cel de acolu ești scriu cu 19 fl. 20 cr. — D'ă-ă n'ici în Zlată, de acolu să-ă-ă scriu 6 fl. 37 cr. v. a. Acumă a cine să reorgi, la directiunea finanțiale, ti raspunde nu se ține de noi, la capitania d'ăca recrui, die de la noi au sciu lucrulu — după tote aceste vine comisarulu si ti siglidiă l'ă-ă sciu clastunulu apoi mai ține si soldatu în casa cu mancară și butur.

De cătu tote aceste este unu incidentu și mai tristu, care derima si aduce la sapa de lannu mai multe familii.

— În anul 1857 Majestătea Să prin a patenta s'au înduratu a concede liberă vendiare si cumpere a aurulu. În urma acestei patente, mai multu proprietari d'n Abrudu, Buciumu și Ros'la speculanti pană atunci numai cu galbeni, au începutu a cumpere și aur; acestă l'au schimbatu parte mare în Viena și Alba-Julia unde nu s'au traau urburu, acumă se calcula unulu trecutu totu cătu aru fi trebuitu să plătēca, si așid unii au de a plăt si căte 12.000 die; doespredice mil fl. v. a.; s'au pusu esecutiune militară, și sequestratu tota averea, în cătu d'ăca nu se va îndură Dieta Monarchiei, si înaltulu Ministeriu ai absolvă de acesta plagă ne așteptată și piacă cu unu trecutu d'n cēru pe capulu loru, totu devian la stare de proletari în cătu cea cari e-ă-ă forca poporulu d'n muntii, voru fi siliți a si-erēca panes. Auru scoțt cing-va că d'ăca esate dobanda au remasu în p'na-va nu în tragandu-l'le urbură. Nu e așid; pentru că ei vedindă că li se plătēscu si lora mi bine aurulu, și ei l'au plătutu mai bine baiasilor, si așid ne usorancu în nuanți dobandand, voru d'ă ei si tota averea sa, care unii redit' de la p'ntu, și pentru că poporulu nostru nu știe, nici vre să știe de tenele care le observă negociatori cei ce cadu sub concursu, ci elu d'n natură sa blandu, spune totu ce are, si așid ca o die la o jumtaria, și ca unu mielu nevoințatu în potrivă celai ce lu-tunde nu să-ă-ă-ă die gură sa. De așid se pote vedei cătu d'ăca nu causse si statulu și poporulu o și negociatoru care le tempulu seu nu precuțu și implinile cele de implinutu pentru că d'ăca acesă si urburu, care acumă a și stēra de totu, se tragē de la toti schimbatori

ore ce amuză de o face noi trim nemulțumiri d' c'ntala Satunareu, pentru că se ne avertăm și noi și colți putini să nu rămănam în deretala conașunilor nostri d'în alți părți ale imperiului? Resultatulu' mediativului, n'ăle a fost, că spre acest scop trebuie înaintate de tot să se nască și să dezvoltă instituțiile, să de a venitură, care nu e-o avută până acum, ca asta-felul deșteptându-se populaia noastră, și înții aceluia-a să se îndemne să alzege și alzege cariera afară de coralele plugului, să se îndemne a si-castigă științia și cultura, ca se pota sta altăture cu fiii alioru națiunii mai înaintate d'în patriă, și înși capaci a ocupa posturi și ofișie publice, și asta-felul să devină totu alădu-a răznil și națiunii, însemnatori și și gringorii și interesat și stăruitor în a se deșteptărilor ei. Numai și numai acesta e — după convingerea mea — mediul-cul, prin care conștientizarea cercetărilor științifice timpului, vom putea sta și susținea altăture cu alte națiuni mai avante în cultura.

Dar' pentru că noi Romani d'în c'ntala Satunareu să alungăm în acesta scopu, săde înca să potăm colora cu succes spre adevărata, lui, și de lipse, ca să fiă între noi o conștiințere în căghe și o unire în poter; — la acestă idee numai săde potem ajunge, de vomă cercă ocaziune, ca să ne schimbamă ideele și împărțesimă parerile, și să deșingem o cale comună, pe care toți în armonia și în unire să procedem spre acopula preceptă. — În acestă înțelepă P. Otașu Dnu confrate Georgeu Maniu, Proprietaru Școliloru, în conștiințere ca acopula, și ca totopți și preoti trim d'în acestă c'nta sa facuta până acumă landăveruă începută, în căta adele adunându-se, cu mai multu înțelegător și al c'ntalul nostru, s'au convinsat în interesale dezvoltării instituțiilor populorulu trim d'în acestă comunită, — și în ună secură, că doritulu resultatu al pașilor salutaru facuți până acumă, va urmă cu totu, credă și alți, că în acesta vomă aște ocaziune a conveni într' unu și în c'ntala c'nta d'în acestă comunită, și să se vorbească și să se convinsat între altele și despre pașii ulteriori, ca vomă avă să face în interesale înfăptuiri gimanșialu trim proscăpata și doritu pentru c'ntalul nostru, și peste totu în interesale instituțiilor populorulu trim d'în acestă c'nta.

Și până atunci înse d'în parte-mi afaii de lipa a provocă și rogă prin acedă scrisorile pe totu sfatul trim d'în acestă comunită, să se pună ca să se spicidă unu nra frământ de jumă în lipă d'în mediocine material — de la diverse-institute de învățământ mai înalte (mai ales de la drepțuri, de cari în Oradea-mare avomă 6, înși d'în c'ntala noastră, cari totu se luptă cu lipse și neajunuri materiale), să conferimă după potință d'în averea lor; — și deșingere To rogu pre Fră Otașu Frățiu Talo, să lăvească a cercuță acedă scrisorile pre în districtulu Frățiu Talo, precovanda pre OO. DD. Preoti, ca nu numai ei să conferența pentru amnălu scopu filantropice naționalu, ci să provecă și îndemne și populorulu spre acedă, explicându-i scopulu bun și salutaru al acestor colte. Contribuțiile de orice rea-

lități prelevate în bani, și adunate la P. O. Frățiu Talo să lăvească a de strapune la mine mai sau până la S. Gheorgiu a. c. ca și lipa a mare și urgentă. Colectele se voru publică în „Concordia, cându cu o cale se voru provoca pe acedă cale de publicitate respectivă. Jumă trim lipă și înțesu în acestă c'nta, ca să se înțesu. — În apoi voru înțesu și în c'ntala P. O. DD. Protopopi și alți înțelegători d'în apropiere, ca se formeze cu mine una comitatu intermălu pentru manipulara coltecelor alundă, adăjudăcarea și conferența coltecelor.

De o cam data acestă engetă a fi o lipa mai urgentă, care aru să a se impleni cătu mi răpede! —

De alungătre în cea mai bună speranță despre P. O. Frățiu Talo, și On. Frățiu Talo spre scopulu amnălitu frățiosulu afecțu comendatuum.

Ala P. On. Frățiu Talo adlectu în C'nta Frățiu: Careni-Mari, 5. Mart. 1865.

Tomă Ștefanu a. m. a.

Arch-Diaconu părtitoru Ștefanarene d'în dilectăa gr. cat. oradana.

Parastăsu.

Ce s'au scorbata în 23. februaru s. v. a. c. în Bulestia de Campia, pentru festala preotu Teoșu P. O. Frățiu, care în ziua avinșmentulu trim 48, a reopăsat în an. 1849. 23. februaru s. v. în biserica Arhiepiscopulu langa Turd'ă, s'agrumat prin străgă, după Scritășii scita de la Tribunalulu de Sange ce oștă pre atunci. De înse aruncamă veluă peste oștătelu și fatalitatu temporulu ispiratu, nu voicem cu acedă ocaziune a chiamă memoria acoloru tempuri meritorie, ci restrângemă-mă la presente, a descrie ocaziune solenitatu funebrele:

Familia reopăsatulu preotu, pre fi-căre amintu cu conștientă revocându-a în memoria oți unu sau par totu dalece pre carele vitregale tempuri fan rapit d'în medioculu loru, și în frunte acestă-d'ă veduă remasa Anna Păpiu nascuta Hodoșiu pentru reopășterea aduceri a minte de pierdutulu concertu, a dorit să severidice celebrarea unui parastăsu, ca s'au să facutu totu în acestă-d'ă în care se plimă în ai de pierderea înălțulu și canore; — în biserica romăna de acolu; — unde an asistatu una nimera framoză de coratoriu chiaru și de naționalitate străina, și unu nimera însemnatu de popo-u, — după finirea misăi, preoti celebranti esindu d'în biserica, fiindcău bisericea eă pre mica pentru a potă exprinde una nimera atătu de însemnatu de omeni, d'în Budei, Chimițelului, Săngera și Sacala și preoti de poporulu d'în ca înșă și cu ochii se veduă celebrare solenitatu funebrele pentru lumulu loru pastoriu spirituale) se aselidiera la meă o anumitu spre acedă cătă pusa sub ceruliu liberă, dar amintu imbracata în dolu pre cătu cu corpulu, mai multu cu animă pre a careru fete vedeti trasușele

și nu neoposiveritate teoretică absolută, și unu extremu pr' exageratu, căci nu e pris nimicu motivata, ba nici căpășă, prin urmaru romăne cătu nemătarulu, și amestecatu totu oștătelu în noradu.

Excepțiunele operatulu nu ajăta nimicu pe ocaziune cătu interesantă. Curădită limbi romăne și de totu nerespectată, ce conturbă armonia estrana a opului.

„Orbulu” (p. 33) de G. Tăutu reprezentă în o forma rapidă ieristică a stăru unu orb. — O lăture logică artistică care opula într'acelu, și în compozițiune înțrăna nu rămăna la depășigerea genului stăru a orbulu, ci individualizează viziunea preciză stăru unu anumitu orbu singurată. — Str. fin. expresiune poetică și resumanțu orbulu în nefericu împărțesimă opului o trazară morală. — Descripțiune suntu viuă, pictorice, poteroșe; arată potera poetică în cuspăntia deplina. Limbă avută curgătoare, dar expresiune na peste totu clare. Str. 2. „Sun orbu de unu tempu înobă, căci (3) an învâz vedere” vorbă „căci” arată, că întămănușă să pre expr. „de unu tempu înobă” dar acedă nu are nici o potera poetică, ba e de totu prosăicatu. — S. 23. în locu de „frământ” e recerutu una conceptu cu înscăna poetică naltă și determiată, fiindcău ală scunșă expresiune și în urcare rapede; vorbă „frământ” nu are acceza energiu poetică, care a are expr. predece: „... o roza grațioasă, — Plăpând ca și răsă...” — „am să albe, daru mai mare” o Găștilă de acelu cu metaforă și proclama în s. 20. „Eă în fine-unu angur, unu serafim divinu” Documentu de sență artistică fină o, că de juristăntă, cându si amă o orbită nensocialită, — se taie; prin acedă se curăta escușintă autorulu de acedă, și alătu nu aplică cauze teoretice și nu povestăca scări istorice, ci — încorporează framozulu, lasand expli-

de conștientă pentru pierderea bunulu loru poteroș, luara în gura tumbă ce întipăcă asiduosimulu său copierialu reopăsatulu, și carea destulă e de înfrumășată cu face ardende, ce înțru adereva un instituu nevoinvativu reopăsatulu, — și asă s'au severitu prescriere după ritămulu nostru la înmăntorarea preotiloru, ostidăndu și delegarea reopăsatulu prin d. pontificatu Georgiu Cristianu propoșu ală tractatu reopășteru, în fine totu solenitatu funebrele s'au încheiatu cu una vorbu ostidă de d. preotu ala Jelandiciulu Filoșu Ortădu feticu acomodatu împregurătorulu, în care dă a defășiratu destalu de chiaru trei ofișe, asă ofișulu de parinte de familie, carele cu atătu adori de sange cură pre familiă fiolu, până cându prin multe fatalități ală trecudu, s'au vedea familia fericită — ceea ce a facutu reopăsatulu barbat fericid, crescudu ceea ce P. Otașu Dnu Păpiu III. Frățiu a. m. și pre unu Dr. Alexăndru Păpiu III. Frățiu a. m. și trei face care acelu tote se afă caștășice că barbati asătu; — ală doliu ofișe a fi pastoriu și parinte spirituale, a condăce atătu șate de subțete la viață fericită, — ceea ce face reopăsatulu, — prin care defășiratu d. vorbitoriu scătu face și pieturulu populorulu d'în Bulestia de Campia să gema de multole ofișari pentru pierdere lumulu loru pastoriu — ală treilea ofișe, a se sancționă pentru Naționu, Patriă și Trosu, a servi lui Dieșu și a servi Naționu, a lui supra-să martiriu și a si-repune diște vietălu să în biserica Arhiepiscopulu langa Turd'ă, în urmă Sentințulu emanatu de acelu, pre cari noi întru nimicu nu i vinovătimu mai multu ca pre Judeci, cari despre Christu asă dișera cătu Pilatu: „noi legem asă și după legea și după d'ăra d'etoria o alioru.”

Noi d'în parte-mi înca făclăndu pre martirulu Naționu, carele la finea vietălu său cu totu dreptulu a potatu dice: Iupta bună m'am ispitatu, cursulu am plinitu, credință am paditu, acum nu mi-rămănu ală de cătu să primesea corună o mi s'au împletu asă-d'ă spre repășere d'ileora meci. — Pașati d'ăra în pace o fi voi oșimite reci, a voștra țineră s' fi ușora și memoria-vo eterna!

V. M. prentu.

BUOVINA.

Eacel. Săle parintelu metropolitu Bar. de Siburgu s'au se trimise d'în capitala noastră o adresă ce exprime adeveratu cupetărie, sentințile fi-căru Romănu bucovineanu. Cuprinșu adrese e următorulu:

Pră santite Arciepiscopu și Mitropolitu!

Escelența Vo!

Alta veste mă îmbucurată și alta daru mărețu nu i potă șos năa dreptredăcioliorulu chiaru în d'ăra ascerlii *Mastioristulu lumu*, de cătu fi văștu d'ăru d'ărușu pre Santitu și *Erceșciorulu Tule de Arhiepiscopu și Mitropolitu ala Iosanduru ortodoxi din Ardealu și Ungaria*. O dorință d'ătre cele mai feribute ale Romănilor să implini prin actualu

catulu cauzelor și povestulu cauziloru — sciințiorulu spre acea cheimăte: filosofii și istorici.

„Polixena” (p. 35) de Dr. Denausianu, p'ăta amăle caracteristică a romăniilor. Obiepluțu 1-2: Polixena d'în iubire fanatice cătu Achile se ascărita pre monumentalu lui; — unu fapă a virtății adeveratu romantice. În comp. int. reșpăntu Polixeni e pră departatu de provocarea lui Achile; cându ajungă la stăru-a (a respunsulu), și pre acedă neacceptatu și în urmă — întărdatu. Cărgerea acțiunil Păru f'ăpătu nemeritatu după provocarea „umbrii lui Achile — Sibulu ar fi mai viu, mai poterosu, cându descrierulu n'ăru restrigă în cătu var, și s'atimă cu cărgu mi răpede. — În limbă romantică nămerice asemănămi p'ăta o fată adeveratu perfectă.

„Eroulu romănu” (p. 46) de C. Gramă, cu dreptu deplinu e nămțu în Masă-romănu. Obiepluțu și sepredarea resemnată spre binelu naționul său, în urma eroica insulțere, ce exprime eroicu romanticeu până la m'ăte-i obiepluțu perfectu romantice. Dar căpășitorulu s'agrumă cătu „eroicu” romăne pră genulu, nu se rotundidice destalu în covă propriu, deosebă. — Actiune cărgu rapede; stilulu chiaru, pictorice, în descrierulu și scurtesime receratu. În trede acete se veduă lamuritu caracterulu romantice. Expresatiunē suntu nămeritate, necerate, ci suntu înținate togămi cum cărgu de alne d'în fine acțiunil, precum se afă acelu în herolu popularu, unde limbă b'ăru o formăze înșă și spicidă limbil, carele f'ăru bine și procepe a face ocaziune deosebită.

Că cadit'ă „dișimă” nu armonizeză deplinu cu „hatălu” o se scădere peisajemăntu.

(Va urmă.)

numai ce pare lateral, străina adverbial, adică o postpoziție și pre-reu, că se a vedutu, e numai viu; și acedă, nevoinșă logică și alăvărata, nu ajăta nimicu spre efectulu principălu ală versușil, căci i conturbă înțatata. Acă ar avă locu o declarățiune poetică ocălată, că postala de atunci a începută a cătu, și acedă e o trazară poteroșă, perfectă caracteristică, ar fi înmăntu iomă întreaga cu lumina, cu completiune și precizie. Dar apoi în acestă camă, pentru strină cuspăntia, negresită s'au recere să de lăvească declarățiune de mai sus, că postala ar fi cantatu și mai năntu.

Stilulu e înfioru, pictorescu; în strofele 1. 2. 3. 4. atencione și pră tare îngrășata de senose deplina. Dar' în str. 1. ruină în v'ărbălu mantelul întăresce multu caracterulu senose, adică linicea. — În v'ărbălu: „Și toti nămțu, și toti dorit'ă imi s'au de porinire.” „porinire” contra stă căpășitorul liniceș și deșpăse păținu d'în armonia scenerii. — Stru 16. expr. „și tu de mină” prin v'ărbă și arata, că v're s'au deșpăse nou, dar' fiindcă în adeveru arătu șprăme acedă; d'ă, de amirativitate o efectulu frăscuțiorulu ocălatu, în acedă camă v'ărbă „s'ă conturbă cuspăntiune stilulu. S. 18. expr. „confusa cu totălu” e vulgăra, nepoștă. S. 21. unde n'ăsu s'au face cuspăntă, ar fi adănuș multu frăscuțiu o întăredu de partea postulu, că d'ăns e a? — Stru 10, 11, 12. În cantărea nămțu, d'în lipă verborulu datoric de logică cărgurea e cam vulgăra și agrecu asințiu. — Str. în. s. 2. expr. „nici oclă” nepoștă. — Urmă.

„O mișere” (Novelata expr.) (pag. 10) de Măreș, pară că v're, sa acedă ideă, că greseliu nu rămănu necăvante; dar o îmbrăca în o îmbrăcaminte poetică ală. Povestea novelatei nu scita nici unu întăres; ba ca partea, unde Aureliu nu recăvonește pre Livă, respingă; acăci adăta nenscumbore, de

ROMANIA.

noastră. Tote inimile dreptcredincioșilor au trasar de lucrurile și umblându, adunată vânt, că Mitropolitul românesc este restaurat și că *Excellența Te este capala* ei. Si noi Romani din Bucovina, orășenii capitalei Cernăuților, na grahimu, de a veni înaintea *pre Santei Tale* cu omagiale noastre de felicitare, pentru că denumirea de *Mitropolit* a căsădit pe celui mai demn, pe celui mai calduros, și mai sincer apărător și luptător pentru drepturile noastre noastre bisericești, pe acela barbat, corect și omul de prevedeață, care, ca și neșagă să se mântuiea comunitatea dreptcredincioșilor Romani din Austria din starea anormală, în carea o confedera impregurabile cele vitregie a la temperaturi trecute și de fată. Na putem, *Excellența Te*, ca să ne strigăm din totă inimă și din totă sufletul nostru, că *trăiescă omnia Proclamații, și trăsăci pre Santei Te la multă și fericită și spre înfiorare și sântărească bisericești* noi — Mare este lucrurile noastre, *pre santei Parieți*, pentru că în demnitatea *pre Santei Tale de Mitropolit*, vedem înalta prelatură doritorilor noastre, cari nu tind la cele, de căta ca să o putem scapa o dată și bisericești noastre din Bucovina d'intro stare de totă anormală și plină de abuzuri, carea, de va dură cine material, și așieria noastră cu o ruină morale și materiale, — căci aici la noi nu domnescă invaziunile cele sante a *Mantolitorilor*, și nămai căpătăria și interesul omnia. *Bisericești* noastră n'ă si fostu deplina fără dorere de inimă, *daca am ă cerșit* *ăgravați* în actul denumiri *Excellenței Tale de Mitropolit* și *bisericești* noastră d'în Bucovina!

Atunci nămai am si fostu lănicăi depliu despre vitorul ferice și ala bisericești noastre de aici! De aci vitorul și multăreie suferența înose nu na facuram parțial și de aceea neodăina noastră pentru vitorul bisericești din Bucovina este o portă de felicitare și căta protoici bisericești năsi portă de felicitare și a stralucire proprie, se opună d'în respecturi la subordina bisericești nătre sub *exclența* *Ardealului*, restaurat prin înaltăle bieta de mana imperatoresc. Bi si vreu să bage în sima doritorile respectate de repetite ori a la dreptcredincioșilor d'în dieșea Bucovinei; și clerulu se teme, nu cetașia de sine ralia în fațea lumii gliașie șpe, pentru că este terorizată. Acesta terorizată a lășionă chimă și amăpă mitorulă, căci în seclăniă constatoră d'în 31. decembru 1864, în ianuară 1865 au propus *Excellența* S. S. episcopul nostru, ca să li se facă profesorilor de la școlă națională normală d'în Cernăuți, carea să sub Constatoriu, asupra cerșitilor noastre, pentru că un catolădu să si arete și ei doritorii să subordina d'ome petitiuni, nă căta *Excellența* S. S. și ali d'ăta înaltăle ministeriu, unde se cerșia că *Excellența* S. S. și binoșoasă urmandă cu sinceritate după pre înaltăle deciziune d'în 27. sept. 1860 și după înaltăle omnia ministerială d'în 30. sept. 1860 să conchiame în Cernăuți spre regularea afacerilor generale a la bisericești ortodoxe d'în Austria, precum în specială și spre otarize pasăniții ierarchio a dieșoșii Bucovinei, un stădu depliu, ală șpe tencălu principalii reprezentanți, și statutoriu parte d'în prești și parte minoritară, unde se cerșia după regulă bisericești, și apoi otaricie, ce se vor face după o deliberare oșpă, să se zabăreia la lucrurile mai nătre spre intrare, *Vedeti, Excellența Te*, cum se miniceau la noi tute doritorile și teoditiale, de a scapa bisericești d'în starea și cea anormală? Cum se teroriză d'ăta mirenii, și apoi ce să mai dăim noi de preuți? *Acesta suferă și tute, sperand nămai în Proclamația demnădătorescă și acceptandă pre unu Mantolitor!*

Acesta Mantolitoru este pre Santei Te, parite Mitropolit! Înaltă Te pusăreie, mare și cămpătoriu Te! Inimăreie, d'ăta pre Santei Tale colu colușă anormală și d'ăta mării, pentru că năsi se subordina bisericești nătre colu dreptă credincioșii, tute acate ni sunt pe atăta chidieși, că nu na voi pareri, și că imbrătușim cu bunavoință și călășura cămă nătre bisericești, pentru a cerșia deplăre și *Excellența Te* ai luptăni ai iselobogăni, și vei sprijină o și apără o tute iubire de omnia la lucrurile mai înalte, ca să se regulăre în *Excellența* omnia nătre bisericești, căci nu na vorim așieria și așieria omnia cu bisericești, ca Mitropolit d'în Ardeal. *Acesta ni ă fostu, nu este și ni ăș obștădu doritorilor nătre, în privința regulării pasăniții terarhio și căta cu celalăta d'omni Mitropolit, ce este în Austria. Ni na rogămu, pre Santei Te, nu ca să ni înș Te inioșiu, și nămai ca să ni sprijineți cu înviziune cea cămpătoriu a *Excellenței Te* și ali d'ăta înaltăle ministeriu adreșată si la voma adreșă căta lucrurile înalte.*

O! pre santei Parieți! Sântemă convăsi cu deplăntăre, că pre Santei Te vi binevoii a primi cu căndăreie și d'ăta parite omagiale nătre de felicitare, ce Te ală șpe nico și suferență precum sântemă asomone convăsi, că nu ni ăș apără cămă nătre bisericești, carea ce este o cana comună, și de aceea, cerendă Te binoșoasă și călășura nătre, și ală șpe inimă nătre: *Să trăsăci pre santei Mitropolit și a la Bucovina la multă și fericită noi!*

Cernăuți la ianuară 1865.

(Umădă o multime de subscieri.)

D'în București cu datulu 12. martiu și se cumenă membrii tribunalului criminal de Jasi, 18. la numeră, fura depusi, pierdundu se dreptulu de pensune. E interesant raportulu ministrulu de justiția așteratului Înaltăle Sale în asta causă. În acelu act se dă următoarele: „Am studiatu cu mare atenție tute amănuntele ce se referesc la renunțulu procesu alui Vasiliu Moscu. Acestu studiu fece o impresiune trista e supăni, fiindu că un vedutu prieten cătu de periculosu instrumente este justiția în mană judecătorilor far de concinșia. M'am convinsă că tribunalulu de Jasi prin sentința sa comise o crimă și nu e demnu mai sentința să enuncie judecarea în numele Înaltăle Tale.” — Si membri de la curtea de cassatiune se desistăre pentru aserene procedură. Asta procedură rigoroasă a guvernăre și producă mare sențatiune tără. Tocmă vorșese de justiția, deci să mai însu unu act. Ministrulu de justiția dlu Verneșcu a îndreptatu unu cerculariu în termeni aspri cătu tute tribunalele, prin care li demanda: 1) să vechieze cu majestăta legilor să nu refuze scribare; 2) la 15 zile să așteră unu raportu completu ministeriulu despre merulu justiției în țără; și 3) în casulu cadutu pentru judecătorilor devergă de cea a procurorulu de stat, acestu să așteră ministeriulu motivele sale pro et contra.

Confierentele de Constantinople — ce si-au de scopu examinare pretenșionulu patriarcului a supra monastirilor romane — după ce se interpusă la cererea reprezentăntulu nostru dlu Negri, acumă reîncepăr desbaterile loro. De securu, că guvernulu nostru pde să de de căta padure în asta ceteră, și fiindu că i: așteră așă documente, cari dovedescă nedepușabile dreptulu guvernulu. Dlu Negri, care în diele acestu — împreună cu consulu britanu de Jasi dlu Dalley, care funcția ca delegatu alu la conferințe — plecă căta Constantinople, duce cu sine cele mai bune documente și instrucțiuni complete, cari ni permitu o deslețare fericită a acestei ceteră cu mai curădu.

Ministrulu lucrărilor publice va parș Parisulu și va returnă la București. Misiună li fu fusc a îndemnă pre dlu Bonnet, care fece fontanele artestane în Algiu, să întreprindă astu-fel de clădri în România, și pondurle de aici să se reorganiză după sistem franceș. Deci apăsle de 10.000 p'li (3333,3 fl.) ce se fecera, voru fi aduși țierei vre-unu bin.

De cătuva tempu se țienă aici prelegeri publice populare. Ele începu a căpătu unu cercu de ascultatori totu mai mare, și acestu lucru nou (de care cerciarilor nu li pre plăce) ală imitatori și în provincie. Astu-fel dlu profesor Trețeanu inaugură în Gălti unu siru de prelegeri.

NOUTATI ESTERNE.

FRANCIA. Senatul franceș a finit descusăsiunele sale și adreșă o așteră Imperatulu, acumă vine rondulu la corpulu legislativ, unde desbaterile, de securu, nu voru fi mai puțin interesante de cum fuseră ale senatulu. În 20. l. c. s'ă membri opusăre se facură la dlu Marie, unde se consultă dlu supra amandamăntulu de d'ăta. Aceste amandamănte se cuprind în următoare: Primulu cere libertate politica și o alta lege de presă. Alu 2) se plange că intro țiera a carei-a institutiuni si-au de base votulu universal, nu e iertat intrunire Alu 3) cere decentralizatiune, prețindudu ca cetățenii să aște pe primulu loro delegatulu Alu 4) supra amandamăntulu de libertate internă fi causă a cadere în țelita externă, anume în ceterune polna și în cetera a principatorulu nentici. Alu 5) conșideră de una promisiune, convențione de la 15. sept. supra enciclioză nu se fece nici un amandamănt, deci desbaterile în ceterune religiōș se presupune că voru fi scurte în corpulu legislativ.

Alu 6. vre retrageres trupelor franceș d'în Meștan, alu 7. dorosea ca în Algiu poterea militară să se subordina țelci civil; alu 8. exprime ămpăte pentru statele unite americane de media-note căci se leupta pentru stergerea sclaveli. Despre amandamăntulu alu 9. ce se

referese la finanțe, încă nu se știe nimic. Thiers și Berryer, cari asideră parte la numia amandamăntu, nu subscriseră nici unu amandamănt, ei voru sprijini pre colegi loro în descusăsiuni, înse voru observa o temperanță.

Faimelu de Parisu marturisesc că reprezentăntulu Franței la curtea de Roma conțle Șarțicu a trimis o nota ministrulu d'ăteratulu dlu Drouyn de Lhuys, prin care l'indemna a munece apăsă retragere trupelor d'în Roma, căci așă de presența e împreună cu mari pericle. Intr'un asemenea casu papă, ascultandu de poterle straine, ar parș Roma. Austria a imbiatu papu Ragusa, Angia Malta eșă Spania insulele balceare.

Noți lu Drouyn, prin care recunoscă ăndărdăru schleswig-holsteinu, pōrtă datulu de 30. l. c. înse acestu stăndu denșă privilegie recunoscute prin tratate stăndulu d'ăterat.

Guvernulu a cădătu în candidăti sei la d'ăta alegeri de deputati. Unu memorandum ce Morny l'ă concepu cu puțină tempu înainte de mōrte, recomanda guvernulu că să nu mai facă candidatură oficială, și să deo deputatilor dreptulu de interpretare, se vorbesce că d'ăch nătre camăre și să aște șie-să pre presidente. Stare sanitară. Imperatulu a imbiatu d'ăterat.

Ducele de Brabantu va cerșă Messiculu. Curtea messicană așceptă cu mare încordare finitulu cauzi bisericești în Franța. Se vorbesce că Imperatulu Napoleonu trimite în fiecare luna note secrete la Messiculu.

Cătu a publicu ceterior.

Acu O. O. Domni capi dorosea a se pronunță la *istoria lui Iuliu Căsar* s'ant rogati ca întiere ca să binoșoasă a grăbi ca tramăreie preclini pentru șomolu L. (Istoria Romanulu veșli, de la regelu Roma la pama la Consulatu lui *Iuliu Căsar*, 26 cele mari) pentru ca urmarea țiparici opali să nu aiba de a suferi vre o împedcare. Trăgime încă edata istoriune onorabilu publică a supra inemăntări acestai opai, care a fira de ală mominte pondore ar să serveșca de unu manualu de istoria a străbunilor noștri. Incătu pentru editiune, putem aseră pre o publicu rom. că mai elegante de cătu va fi aseră, înca n'au primu. Totășă avem si îndreptățimă faină respăndă mai prin tute diaralele de aici, ce si căndu subscrisă ar avē se plateșca editorulu Pionu d'în Paris o suma însemnată pentru dreptulu tradării; asta faină e apăsă d'în vintu, șie făură prin analogia, fiindu că ali traductori și editori au plătit. Aceti-a trebui să plateșca, pentru că primă opali de pre originalu fir spre a potē țipari tradăreie de edata cu originalulu. Intru Austria și Franța ni este neci unu tratat supra proprietăți literaric, și vromă caștu vre o carte fir, de sub țiparici acă se potē rețiparici traduce în Austria fira a se cere vre o autorizare; dăca totu si am cerut și noi, acestu n'au făcutu o pōrtă ce să d'ămu șovărie editorulu imp. căce astu omnia opali n'ar potē ea romănesce, de ora ce o la noi nămai publicu ceterior e încă așă de mica încătu ajunge anual spre acoperire apăsorulu țiparici; de cășcuia nu potē fi verbu, prin urmara dăca am acat autorizatiune tradării romănesce, precum d'ăterat mai sus, acestu a fostu nămai o cōștine de respecta cătu personă șaveralulu autoru, precum pentru noi o cōștine de omnia, căce nămai de la șprigineia e al d'ăru ș a publicu noștru șperănu a potē amari edare opali și nămai d'ăru a să ni se recompense mecaru ostendă d'ăterat.

Eră dăta diaralele magiare respăndă faină deșpre onorabilu de 10-15 mil de fir, nămai d'în pruritu de sativare, apoi cele nătre mai antătu la ușa publicărilor loro în care încă n'au se se fali, de nu credu cele să aște întrebă pre D. Rath, cătu au pagăbitu a întreprindere magiara? si li si vane că nu eră optere pretium a plăti onoraria pentru editiune magiara.

Școpulu nostru este a dă în manie publicu noștru o carte bună, instructivă și de interes particulare pentru noi Romăni.

Banii de prenumărire (3 fl. prin Tom. I.) sunt a adreșă de a dreptulu la subscieri și la edat' a „Concordii.”

Postă, 24. martiu, 1865.

Alexandru Romanu.

Proprietari și editori: Sigismundu Pop; Redactoru respunditoriu: Alexandru Romanu.